

1900—1957

Era plin de viață și bunătate, mereu săritor în a-ți împărtăși ceva din multele cunoștințe pe care le ținea minte așa de limpede. Lesne și adânc se împrietenea pe nesimțite cu oamenii. Monumentele noastre vechi le iubea cu patimă. Totdeauna muncea cu sîrg.

Și deodată i s-a curmat avîntul. O boală năpraznică l-a luat dintre noi la 15 octombrie 1957.

Amintirile tuturor prietenilor lui cinstesc cu durere pe acest om vrednic care s-a născut la 28 aprilie 1900 la Ibănești în fostul județ Dorohoi.

Părinții lui, amîndoi dascăli la școala primară din Pomîrla, au știut să trezească în sufletul copilului Costache setea de învățătură. Astfel a urmat școala primară și liceul „Anastasia Bașotă” din Pomîrla. Învățăcel al Facultății de litere și filozofie din Iași, unde a urmat istoria și geografia, Costache Pușcașu și-a luat diploma de licență, după care a dat examenul de capacitate la istorie și geografie, amîndouă ca specialitate principală.

Îndată ce a isprăvit Universitatea, tînărul licențiat, care atrăsese asupra-și băgarea de seamă a profesorului Orest Tafrali, fu numit secretar al Muzeului de antichități din Iași, apoi asistent la catedra de arheologie a universității ieșene, unde a avut prilejul a-și arăta dragostea față de tineret și de știință din 1923 pînă în 1929. Alături de profesorul său, Pușcașu a putut cunoaște adînc multe din falnicele noastre monumente, îndrăgostindu-se astfel din ce în ce mai tare de frumusețea trecutului țării; tot cu dînsul a luat cîndva parte la săpături arheologice la Mangalia și la Cucuteni. După 1929, Pușcașu se mută la liceul din Pomîrla ca profesor definitiv de istorie și geografie, ajungînd și director.

În 1936 este strămutat la București, unde, pînă la sfîrșitul vieții, și-a desfășurat toate strădaniile la mai multe licee și școli medii. În acest răstimp a făcut parte și din comisii de cercetare a manualelor școlare.

Îndrăgindu-și meseria, Pușcașu era nelipsit de la manifestările legate de dezvoltarea cercetărilor de istorie și geografie. Adesea lua cuvîntul la dezbateri și cuvîntul lui era greu.

A lucrat de asemenea într-un colectiv însărcinat să strîngă date în legătură cu urbanistica romînească și își adunase astfel bogate știri cu care voia să întocmească monografia orașului Dorohoi.

Era membru al Societății de științe istorice și filologice.

Din 1953 era colaborator al Comisiei științifice a muzeelor, monumentelor istorice și artistice de pe lîngă Academia R.P.R.

Acolo a conlucrat la redactarea pieselor documentare pe temeiul cărora s-au declarat monumente de cultură o mulțime de mărturii arhitectonice, istorice și artistice de pe tot cuprinsul țării. De un an și jumătate despoia cu migală reviste și cărți, fișînd știrile menite la înjghebarea colectivă a Repertoriului științific al monumentelor noastre de cultură.

Costache Pușcașu a colaborat la felurite reviste de arheologie și istorie, ca „Artă și arheologie” și „Buletinul seminarului pedagogic al universității din Iași”, precum și la unele ziare, de pildă „Universul”, „Cultura Poporului” etc. Dări de seamă iscălite de el sînt de altfel tipărite în cuprinsul publicației de față.

Cercetător harnic, a lăsat mult material de fișe care erau menite, în mintea lui, întocmirii a mai multor lucrări mari.

Să ne luăm și noi rămas bun de la profesorul Costache Pușcașu. Pentru aceasta, vorbă mai potrivită nu găsește decît cuvîntul cu care nelipsit mă întîmpina ori de cîte ori ne întîlneam: „Cu dragoste”.

PETRE Ș. NĂSTUREL

